

Sulejman Veličanstveni – povijest gledana kroz ružičaste naočale

Već neko vrijeme hrvatsku naciju zahvatila je manija zvana *turske sapunice*, a kako pretpostavljam da više nema nijedne meksičke koja nije bila prikazana barem tri puta na našim televizijskim programima, bilo je samo pitanje vremena kada će programom zavladata nešto novo. Sa zadovoljstvom mogu primijetiti kako se većina osoba iz mojih društvenih krugova uspješno opirala novom trendu sve dok malim ekranima nije zavladao „Sulejman Veličanstveni“. Odjednom, postalo je zabranjeno zvati ili slati poruke u terminu prikazivanja spomenute serije, ili ako je baš pitanje života i smrti, zvati samo u vrijeme reklama. Ljepšem spolu je tako nakit iz serije postao apsolutni „must have“ bez kojega ne smiju biti viđene na subotnjoj kavi.

Ono što su gotovo svi poput papagaja ponavljali kad bi ih se priupitalo: „Pa dobro ljudi moji zašto baš *Sulejman*?“, bio je odgovor koji se vrtio oko toga kako je serija utemeljena na stvarnim činjenicama, za razliku od svih ostalih. Uvjeravali su me u autentičnost izloženih povijesnih scena, i kako bih, kao studentica povijesti, trebala najbolje znati i cijiniti u

današnjim serijama povijesnu tematiku. Tako sam se i ja jedne večeri udobno smjestila na kauč, u očekivanju da postanem još jedna očarana duša. Prva stvar koju apsolutno nitko ne može ne primijetiti, jest odjeća ženskih likova. I dok ću se složiti sa ženskim dijelom publike koji ističe kako su kostimi glumica prelijepi, oni nažalost nemaju veze s modom vremena u kojem je živio sultan Sulejman, pogotovo ne s modom na osmanskome dvoru. Naime, žene su u ono vrijeme još uvijek nosile dimije, a haljine koje vidimo u seriji odraz su francuske mode 19. stoljeća. Samim time, cijela priča o autentičnosti pada u vodu nakon prve minute, ali odlučila sam im dati još koju priliku pa sam nastavila gledati seriju narednih nekoliko tjedana s manjim pauzama.

Iz dana u dan počela sam u svojoj glavi slagati idealnu sliku koju su mi pokušavali utisnuti autori ove bajke. Raskoš, slava, ljepota, ljubavne priče koje osvajaju i najtvrdokornija srca, i u centru svega Sulejman, onaj kojeg su zapadnjaci prozvali Veličanstvenim, čiji se život u seriji svodi upravo na sve ovo gore navedeno.

Pa se zapitam: A ratovi? A pohodi? Što je s onim Sulejmanom koji je prešao pola Europe sa svojim konjem i koji je pokorio i ponizio tolike narode? Jer ono što ja vidim su suknje, dvorske intrige, spletke i svađe, kao da mi netko priča priču o francuskom dvoru 18. ili 19. stoljeća.

I dok su imena većine likova utemeljena na stvarnim povijesnim osobama, njihova priča i sudbine često nisu ni približno točno prikazani. Za primjer imamo Gulfem, ženu poljskoga podrijetla, koja ne samo da je bila jedna od sultanovih ljubavnica nego je s njim čak i zatrudnjela, ali je izgubila dijete. Gulfem je u seriji prikazana kao vjerna družbenica sultanove sestre Hatidže, dok je u stvarnosti nakon gubitka djeteta njezin položaj bio narušen do te mjere da je čak bila izbačena iz harema. Zatim, prije sultanove prve „miljenice“ Mahidevran, koja mu je rodila sina Mustafu, postojala je još jedna Arapkinja koja je sultanu podarila čak četvero djece, od kojih je samo jedna kćer doživjela starost. U seriji se ona uopće ne spominje kao niti njezina djeca - još jedan od detalja na kojem tvrdnje o autentičnosti i vjernom praćenju povijesti padaju u vodu.

Zadržimo se trenutak i na slici samoga harema. Serija haremski život prikazuje kao bezbrižan i lagan, gdje djevojke uz tek poneki dnevni zadatak, bezbrižno očekuju dan kada će posjetiti sultanov krevet. Mnogi turski povjesničari osporavaju ovakav prikaz osmanskoga harema za koji napominju da je bio puno surovije mjesto, u kojem je naglasak bio na redu, radu i disciplini. Djevojke su se prve tri godine po dolasku provodile u školi prije nego što su bile dovedene pred sultana, dok u seriji Hurem pred Sulejmana izlazi odmah po dolasku. Također se govori da je u vrijeme Sulejmana u haremu bilo i do 300 žena, dok se u seriji ta brojka zadržava između 20 i 30 članica.

Podloga na kojoj je utemeljena cijela serija, ljubav između sultana Sulejmana i sultanije Hurem, jedna je od rjeđih dijelova serije koja zaista drži uporište u povijesnim činjenicama. Svi turski povjesničari slažu se da je sultanova ljubav za omiljenu sultaniju zaista bila velika, čemu najbolje svjedoče pisma koja su jedno drugome pisali, a za koja se govori da su u seriji prikazana autentično.

Da zaključim – na seriju se ne može gledati kao na bilo što drugo osim još jednu u nizu sapunica, *wannabe hollywoodski blockbuster*, koja za cilj gledateljima daje samo još jednu ljubavnu bajku. Uz poneko spominjanje vojnih pohoda koji su najvećim dijelom obilježili četrdesetšestogodišnju vladavinu ovoga sultana. I dok serija vuče ideju iz stvarne povijesne ljubavi, povijesnih ličnosti koje su zaista ostavile svoj trag kako na turskoj tako i europskoj povijesti, tu u najvećem dijelu autentičnost završava, a povijest se gotovo pa ismijava. Nedopustivo je da jedan takav vladar, iz toga vremenskog razdoblja, bude prikazan kao osoba sposobna „vladati cijelim svijetom“, ali ne i jednom ženom.

Jelena Matić
Sveučilište u Zadru